

GÜZEL SANATLAR LİSESİ 9. SINIF PİYANO DERS KİTABININ DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Yasemin Gülsoy
Aksaray Güzelyurt Gaziemir Yakacık Ortaokulu
yasemin.gulsoy@hotmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, Güzel Sanatlar Lisesi (GSL) 9. sınıf piyano ders kitabının dil ve anlatım özelliklerinin incelenmesidir. Söz konusu inceleme GSL 9. sınıf piyano öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda yapılmıştır.

Araştırma betimsel nitelikte bir alan araştırmasıdır. İlgili veriler, konu alanı ders kitabı inceleme kriterleri esas alınarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ve dil ve anlatım ölçütlerini içeren anket aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini ülkemizde eğitim veren 25 GSL’nde görev yapan ve random yoluyla seçilen 73 piyano öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre GSL 9. Sınıf piyano öğretmenlerinin GSL 9. sınıf ders kitabının dil ve anlatım özelliklerini GSL 9. sınıf piyano ders kitabını yazım kurallarına uyma, kavramların doğru kullanımı, kurulan cümlelerin görsel öğelerle desteklenmesi ve yabancı sözcüklerin Türkçe okunuşları ile verilmesi açısından orta ölçüde yeterli buldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Güzel Sanatlar Lisesi, Piyano Eğitimi, 9. Sınıf, Piyano Ders Kitabı, Dil ve Anlatım, Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme.

RESEARCH ON LANGUAGE AND EXPRESSION CHARACTERISTICS OF CLASS-9 PIANO COURSEBOOK IN FINE ARTS HIGH SCHOOL

Abstract

The goal of this research is to examine the language and expression characteristics of class-9 piano coursebook in Fine Arts High School. Given research has been carried out according to views of piano teachers for 9th class.

The research is a field research with descriptive quality. Related data has been collected by using an inquiry that was developed by researchers, and that includes language and expression criteria, on the basis of research criteria. 73 piano teachers, who are charged in 25 fine art high schools and have been elected randomly, are sample group of this research.

According to research results, piano teachers for 9th class in fine arts high schools find the language and expression characteristics of class-9 piano coursebook sufficient with intermediate level, on the basis of following criteria: spelling, true use of concepts, supporting the sentences with visual items and expression of the words in foreign language with Turkish pronunciations.

Keywords: Fine arts high school, piano teaching, 9th class, piano coursebook, language and expression, research on field focused-coursebook.

GİRİŞ

İnsanlar yaşadıkları toplum içerisinde daha kaliteli bir yaşam sürmek için hem temel yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamaya çabalamış hem de kendilerine özgü kültürlerini oluşturarak toplum olma yolunda ilerlemişlerdir. İnsan topluluklarını ulus yapan en büyük değer bilindiği gibi dildir. Kültürün taşınmasında, yaşatılmasında ve aktarılmasında da en büyük araçtır (Parlatır, Birlir:1998:13).

Toplumların zaman geçtikçe oluşturdukları kültürel yapı onları millet yapmış ve toplumsal gelişmelerine katkı sağlamıştır. Toplumlar kendilerine özgü kültürlerini yaşatmanın, nesilden nesile aktarmanın yolunu kültür öğelerinin değiştirilmeden, korunarak aktarılmasında bulmuştur. Böylelikle dil bir iletişim aracı haline gelmiş, toplumlar düşüncelerini başkalarıyla paylaşmak ve başkalarının düşündüklerini anlamak için iletişim kurma ihtiyacı duymuşlardır.

İletişim hayatımıza yön verir. İnsanlar daima iletişim kurma ihtiyacıdır. Eğitim de bir iletişim sürecidir ve iletişimin yoğun olarak yaşandığı yerlerden birisi öğretmen öğrenci ve öğretmen çevre arasındaki iletişimdir (Yanpar, 2011: 10). Aydın insan kendi dilini iyi kullanan insan anlamındadır. Hayatta başarının ilk şartı da kullanılan dile hakkını verebilmektir. Onun için bütün öğretimlerin temeli milli dilin öğretimidir. Her millet okullarda kendi milli dilinin yapısını öğreten bir dil bilgisi öğretiminden geçirir (Ergin, 1992: 12).

Eğitim sisteminde iyi bir eğitimci olabilmek için iletişim sürecini çok iyi bilmek gerekir. Bir eğiticinin konuyu etkili bir şekilde öğretebilmesi için öğrenciyle sağlıklı bir iletişim kurması gerekir (Demirel, Seferoğlu, Yağcı, 2004:19).

İnsanların iletişim kurabilmek için konuşma, dinleme, okuma ve yazma becerilerine ihtiyaçları vardır. Bu beceriler içerisinde yazma becerisi için gereken yazılı gereçler milattan önce 4000 yılından beri insanların bilgilerini, düşüncelerini, duygularını, inançlarını birbirlerine anlatmada önemli bir kaynak olmuştur. Okulların kurulmasıyla birlikte yazılı gereçler özellikle ders kitapları öğretmen ve öğrenciler için en temel bilgi kaynaklarından biri haline gelmiştir (Kaya,2006:77).

Ders kitabı, eğitim programlarının amaçlarına hizmet eden, öğretmenler için eğitim-öğretim sürecinde sınıf içindeki aktivitelere yön veren, öğrenciler için sözel öğretimden kaynaklanan boşlukları gidermeyi amaçlayan öğretme-öğrenme ortamının vazgeçilmez yazılı ve basılı aracıdır (Delice, Aydın ve Kardeş,2009:76). Bu araçlar öğretme öğrenme sürecinde öğrencilerin neleri öğreneceği, öğretmenlerin neler öğreteceği ve bu sürecin ilerlemesinde nasıl bir yöntem uygulanacağını yol göstericisi olan en etkili kaynaklardır (Atmaca, 2006:318).

Ders kitapları üretilmiş bilgileri aktarırken yeni düşüncelerin oluşmasına zemin hazırlayarak bilgi üretilmesine de kaynaklık edebilir. İletişim sürecinde ders kitabı kaynağı, okuyucu alıcıyı, kitabın dili ve anlatımı da kanalı oluşturmaktadır (Kılıç ve Seven, 2011:107). Ders kitapları özellikle kullanılan dil ve anlatım özelliği açısından çok dikkatli incelenmelidir. Anadil bilincinin kazandırılması için doğru ve düzgün Türkçe ile yazılmış ders kitapları çok önemli olmaktadır (Demirel, 2011:38).

Öğrenci ders kitabında dinleme, izleme, okuma, anlama, sözlü ve yazılı anlatım, dilbilgisi ve yazı gibi temel becerileri kazanacak, anadilini doğru ve düzgün konuşmayı öğrenecektir (Ataman, 2001:10).

Çocukların geleceğine ve geleceğin çocuklarına yön verecek kitaplar hazırlanırken, seçerken dil ve anlatım açısından önemli bazı noktalara dikkat edilmesi gereklidir. Kitaplarda kullanılan cümle uzunluğu öğrenciye uygun olmalı, kısa cümleler kurulmalı, somut, basit ve tek anlam ifade eden cümleler olmalı, kurallı cümlelerin kullanılmalıdır (Kılıç, 2001: 111).

Ders kitaplarında dört temel dil becerilerinden yazılı anlatım (yazma) becerisi kullanılır (Kılıç, Seven,2011:107). Ders kitaplarında yazılı anlatım en iyi şekilde kullanılmalı ve duru, anlaşılır bir Türkçe kullanarak öğrencilere göstermelidirler. Aynen yazılması gereken yabancı sözcüklerin yanlarına parantez içinde Türkçe okunuşları da yazılmalıdır (Ceyhan ve Yiğit, 2005: 82).Ders kitabının her yerinde aynı kelime kullanılmalıdır. Sözelimi “veya” yerine “ya da” kullanılmışsa her yerde iki kelimedenden yalnızca biri kullanılmalıdır (Demirel, 2011:38).

Öğrencilerin kullanımına sunulan ders kitaplarının okunaklılık, anlaşılabilirlik, ilgi çekicilik, okumayı kolaylaştırıcılık, araştırmaya sevk edicilik, öğrenmeyi ölçücülük ve mekanik standartlar gibi pek çok yönden nitelikli olması gerekir. Kitapta kullanılan dil ve anlatım öğrencilerin gelişim basamakları ve kavrama düzeylerine uygun olmalıdır. Detaylı anlatımdan kaçınılmalıdır. Cümle uzunlukları standartlara uygun olmalıdır. Kelimeler nüanslara dikkat edilerek özenle seçilmelidir. Kitapta kullanılan dil akıcı, mantık dokusu ve fikir bütünlüğü içinde olmalıdır. Ders kitaplarında kullanılacak dil metinlerde sade ve anlaşılır olmalı, öğrencilerin bildiği ve kullandığı kavramlardan oluşan kısa ve öz bir Türkçe kullanılmalıdır. Öğrencilerin öğrenme ve gelişim basamakları dikkate alınarak seviyelerine anlatım kullanılmalıdır (Küçükahmet, 2011:55).

Tüm eğitim alanlarında olduğu gibi müzik eğitimi alanında da Türkçe dil bilincinin öğrencilere kazandırılmasında doğru ve düzgün Türkçe ile yazılmış ders kitapları önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle ders kitaplarında kullanılan dil ve anlatım özelliği çok dikkatli bir şekilde incelenmelidir. Müzik terimlerinin öğrencilere aktarılmasında sözcüklerin kullanımı parantez içerisinde Türkçe okunuşları ile yer almalıdır.

Bu bağlamda, GSL piyano eğitiminin bir parçası haline gelen ve eğitim araçları içerisinde yer alan GSL 9. piyano ders kitabının dil ve anlatım özelliklerinin niteliğinin tespiti anlaşılabilirlik, öğrenmeye teşvik edici olma ve anlatımın sade olması açısından önem taşımaktadır. Bu önem doğrultusunda araştırmamızın amacı GSL 9. sınıf piyano ders kitabının, dil ve anlatım özelliklerine yönelik öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesidir.

Araştırmada cevap aranacak problem cümlesi “GSL 9. Sınıf Piyano Ders Kitabının dil ve anlatım özelliklerine yönelik öğretmen görüşleri nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir.

Problem cümlesine ışık tutacak alt problemler;

1. GSL Piyano öğretmenlerinin 9. Sınıf Piyano Ders Kitabının yazım kurallarına uyma açısından yeterliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. GSL Piyano öğretmenlerinin 9. Sınıf Piyano Ders Kitabında kavramların doğru kullanımı açısından yeterliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. GSL Piyano öğretmenlerinin 9. Sınıf Piyano Ders Kitabında kurulan cümlelerin görsel öğelerle desteklenme açısından yeterliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
4. GSL Piyano öğretmenlerinin 9. Sınıf Piyano Ders Kitabının Yabancı sözcüklerin Türkçe okunuşları ile verilmesi açısından yeterliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmamızın niteliği, evren ve örnekleme, araştırma sırasında verileri toplamada kullanılan araçlar ve araçların geliştirilmesi, verilerin toplanması, toplanan verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler ile araştırmamızın amacına ulaşabilmesi açısından geçerli ve güvenilir sonuçların elde edilebilmesi için yapılan çalışmalar ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

Araştırma “betimsel” nitelikte ve “tarama modeli”ndedir. “Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar, 2010, 79).

Evren ve Örneklem

Araştırmamızın evrenini Türkiye’de müzik bölümü bulunan 67 GSL’nde görev yapan piyano öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklemini ise ülkemizde eğitim veren 25 GSL’nde görev yapan ve random yoluyla seçilen 73 piyano öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırma verilerinin toplanması aşamasında öncelikle literatür taraması yapılmıştır. GSL’nde 9. sınıf piyano ders kitabı içeriği ve piyano dersi öğretim programı dikkate alınarak GSL piyano öğretmenleri için demografik özellikleri belirlemeye yönelik olgusal sorular bölümü ve kitabın niteliğinin ortaya konması açısından konu alanı ders kitabı inceleme kriterleri esas alınarak araştırmamız tarafından geliştirilen fiziksel tasarım ölçütlerini içeren anket aracılığıyla 4 sorudan oluşan ölçme aracı hazırlanmıştır.

Demografik özellikler cevaplayıcının cinsiyeti, yaşı, mesleği, eğitim düzeyi, ailenin sosyoekonomik göstergeleri gibi özelliklerini betimlemeye yarayan türden sorulardır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011: 126).

Anket sorularının hazırlanması aşamasında uzman görüşlerine başvurulması için ön uygulama formu oluşturulmuş, uzman görüşü alındıktan sonra gerekli analizler yapılmış ve ankete son hali verilmiştir. Aracın güvenilirlik katsayısı ,98 olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın genel amacı ve ana problem çerçevesinde cevap aranan alt problemlere yönelik olarak toplanan veriler, bilgisayara aktarılarak istatistiksel çözümler için SPSS istatistik paket programından yararlanılmıştır. Veri çözümlemede betimsel istatistik teknikleri (frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma) kullanılmış ve istatistiksel analizler tablolaştırılarak her tabloda açıklamalarla gerekli yorumlar yapılmıştır.

Beş dereceli likert tipi ölçme aracı olarak geliştirilen anketin verilerinin yorumlanmasında seçeneklere ilişkin sınırlar şu şekilde belirlenmiştir.

Seçenek	Seçenek Puanı	Seçenek Puan Aralığı
Hiç	1	1,00 - 1,79
Az	2	1,80 - 2,59
Orta Derecede	3	2,60 - 3,39
Büyük Ölçüde	4	3,40 - 4,19
Tamamen	5	4,20 - 5,00

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma verileri doğrultusunda ulaşılan bulgular tablolar oluşturularak yorumlanmıştır. Araştırma verileri doğrultusunda bulgular, alt problemlerin sırasına göre yer almaktadır.

Tablo 1: GSL Pişano Öğretmenlerinin 9. Sınıf Pişano Ders Kitabının Yazım Kurallarına Uyma Açısından Yeterliğine İlişkin Görüşleri

	f	%	\bar{x}	ss
Tamamen	5	6,8		
Büyük ölçüde	34	46,6		
Orta derecede	20	27,4	3,35	0,99
Az	10	13,7		
Hiç	4	5,5		
Toplam	73	100		

Tablo 1:'de GSL pişano öğretmenlerinin % 6,8'inin 9. sınıf pişano ders kitabını yazım kurallarına uyma açısından tamamen yeterli bulduğu, % 46,6'sının büyük ölçüde yeterli bulduğu, % 27,4'ünün orta ölçüde yeterli bulduğu, % 13,7'sinin az yeterli bulduğu ve % 5,5'inin ise hiç yeterli bulmadığı görülmektedir.

Belirtilen görüşler aritmetik ortalama açısından değerlendirildiğinde pişano öğretmenlerinin 9. sınıf pişano ders kitabını yazım kurallarına uyma açısından **orta ölçüde** yeterli buldukları ($\bar{x}=3,35$) söylenebilir. Bu bulgular doğrultusunda GSL 9. sınıf Pişano ders kitabının yazım kurallarına uygunluğunun tam olarak yeterli olmadığı yorumu yapılabilir.

Tablo 2: GSL Piyano Öğretmenlerinin 9. Sınıf Piyano Ders Kitabında Kavramların Doğru Kullanımı Açısından Yeterliliğine İlişkin Görüşleri

	<i>f</i>	%	\bar{x}	<i>ss</i>
Tamamen	6	8,2		
Büyük ölçüde	26	35,6		
Orta derecede	21	28,8	3,20	1,02
Az	17	23,3		
Hiç	3	4,1		
Toplam	73	100		

Tablo 2.'de GSL piyano öğretmenlerinin % 8,2'sinin 9. sınıf piyano ders kitabını kavramların doğru kullanımı açısından tamamen yeterli bulduğu, % 35,6'sının büyük ölçüde yeterli bulduğu, % 28,8'inin orta ölçüde yeterli bulduğu, % 23,3'ünün az yeterli bulduğu ve % 4,1'inin ise hiç yeterli bulmadığı görülmektedir.

Belirtilen görüşler aritmetik ortalama açısından değerlendirildiğinde piyano öğretmenlerinin 9. sınıf piyano ders kitabını kavramların doğru kullanımı açısından **orta ölçüde** yeterli buldukları ($\bar{x}=3,20$) söylenebilir. Bu bulgular doğrultusunda GSL 9. sınıf Piyano ders kitabında kavramların doğru kullanımının tam olarak yeterli olmadığı yorumu yapılabilir.

Tablo 3: GSL Piyano Öğretmenlerinin 9. Sınıf Piyano Ders Kitabında Kurulan Cümlelerin Görsel Öğelerle Desteklenme Açısından Yeterliliğine İlişkin Görüşleri

	<i>f</i>	%	\bar{x}	<i>ss</i>
Tamamen	5	6,8		
Büyük ölçüde	19	26		
Orta derecede	28	38,4	3,05	0,99
Az	17	23,3		
Hiç	4	5,5		
Toplam	73	100		

Tablo 3.'de GSL piyano öğretmenlerinin % 6,8'inin 9. sınıf piyano ders kitabını kurulan cümlelerin görsel öğelerle desteklenme açısından tamamen yeterli bulduğu, % 26'sının büyük ölçüde yeterli bulduğu, % 38,4'ünün orta ölçüde yeterli bulduğu, % 23,3'ünün az yeterli bulduğu ve % 5,5'inin ise hiç yeterli bulmadığı görülmektedir.

Belirtilen görüşler aritmetik ortalama açısından değerlendirildiğinde piyano öğretmenlerinin 9. sınıf piyano ders kitabını kurulan cümlelerin görsel öğelerle desteklenme açısından **orta ölçüde** yeterli buldukları ($\bar{x}=3,05$) söylenebilir. Bu bulgular doğrultusunda GSL 9. sınıf Piyano ders kitabında kurulan cümlelerin görsel öğelerle uyumlu olacak biçimde verilmesinin tam olarak yeterli olmadığı yorumu yapılabilir.

Tablo 4: GSL Piyano Öğretmenlerinin 9. Sınıf Piyano Ders Kitabının Yabancı Sözcüklerin Türkçe Okunuşları İle Verilmesi Açısından Yeterliliğine İlişkin Görüşleri

	<i>f</i>	%	\bar{x}	<i>ss</i>
Tamamen	5	6,8		
Büyük ölçüde	15	20,5		
Orta derecede	29	39,7	2,91	1,05
Az	17	23,3		
Hiç	7	9,6		
Toplam	73	100		

Tablo 4.'de GSL piyano öğretmenlerinin % 6,8'inin 9. sınıf piyano ders kitabını yabancı sözcüklerin Türkçe okunuşları ile verilmesi açısından tamamen yeterli bulduğu, % 20,5'inin büyük ölçüde yeterli bulduğu, % 39,7'sinin orta ölçüde yeterli bulduğu, % 23,3'ünün az yeterli bulduğu ve % 9,6'sının ise hiç yeterli bulmadığı görülmektedir.

Belirtilen görüşler aritmetik ortalama açısından değerlendirildiğinde piyano öğretmenlerinin 9. sınıf piyano ders kitabını yabancı sözcüklerin Türkçe okunuşları ile verilmesi açısından **orta ölçüde** yeterli buldukları ($\bar{x}=2,91$) söylenebilir. Bu bulgular doğrultusunda bu durumun yabancı sözcüklerin telaffuz edilmesinde yanlışlıklara yol açacağı yorumu yapılabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Araştırma bulguları doğrultusunda GSL piyano öğretmenlerinin;

1. GSL 9. sınıf piyano ders kitabını yazım kurallarına uyma açısından orta ölçüde ($\bar{x}=3,35$) yeterli buldukları,
2. GSL 9. sınıf piyano ders kitabını kavramların doğru kullanımı açısından orta ölçüde ($\bar{x}=3,20$) yeterli buldukları,
3. GSL 9. sınıf piyano ders kitabını kurulan cümlelerin görsel öğelerle desteklenme açısından orta ölçüde ($\bar{x}=3,05$) yeterli buldukları,
4. GSL 9. sınıf piyano ders Kitabını yabancı sözcüklerin Türkçe okunuşları ile verilmesi açısından orta ölçüde ($\bar{x}=2,91$) yeterli buldukları, sonuçlarına ulaşmıştır.

Öneriler

Araştırma sonuçları doğrultusunda;

1. GSL 9. sınıf piyano ders kitabında konu anlatımına ilişkin seçilen kelimelerin somut, basit ve tek anlamlı olmasına özen gösterilerek konunun genel açıklamalarındaki anlam bütünlüğünün korunarak ve Türkçe cümle yapıları bozulmadan yazılmasının sağlanması,
2. GSL 9. sınıf piyano ders kitabında metin-görsel ilişkisinin tam olarak sağlanabilmesi için GSL 9. sınıf piyano ders kitabında kullanılan cümlelerin görsel öğelerin açıklama yazısı ile ilişkili olarak verilmesi,
3. GSL 9. Sınıf piyano ders kitabındaki konulara ilişkin metinlerdeki yazı dilinin her okuyucu tarafından anlaşılır olacak şekilde kullanılması ve yabancı sözcüklerin anlaşılabilirliğinin sağlanması için piyano ders kitabında aynen yazılması gereken yabancı kelimelerin orijinal şekillerinin bozulmadan verilmesi, önerilmektedir.

Not: Bu çalışma 27- 29 Ekim 2016 tarihlerinde Antalya'da 7 Ülkenin katılımıyla düzenlenen World Conference on Educational and Instructional Studies- WCEIS'de bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Atmaca, A. E. (2006). İlköğretim ders kitaplarında görsel tasarım ve resimleme. *Milli Eğitim Dergisi*, 171, 318-328.

Ataman, A. (2001). *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Türkçe 1-8*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Ceyhan E. ve Yiğit B. (2005). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Delice, A., Aydın, E. & Kardeş, D.(2009). Öğretmen Adayı Gözüyle Matematik Ders Kitaplarında Görsel Öğelerin Kullanımı. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 16, 75-92.

Demirel, Ö., Seferioğlu, S. & Yağcı, E.(2004). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Demirel, Ö. (2011). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ergin, M. (1992). *Üniversiteler İçin Türk Dili*. İstanbul. Bayrak Basım Yayın Tanıtım.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar-İlkeler-Teknikler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, Z. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kılıç, A. Ve Seven, S. (2011). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kılıç, Z. (2001). *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Fen Bilgisi 4-8*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçükahmet, L. (2011). *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Parlatır İ. & Birler İ.(1998). *Cumhuriyetin 75. yılı Dil Bayramı*. Ankara: TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları No:85.
- Yanpar, Y. T. (2011). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.